

[Frederik Lyngø.]

land, men hvor skal vi få penge fra til at hæve priserne på de grønlandske produkter både for fåreholderne, fiskerne og sælfangerne?

Når man læser finanslovforslagets § 2 P., der vedrører den kgl. grønlandske handel, så opdager man for det første, at salg af indførte varer i Grønland giver et underskud på ca. 8 mill. kr., som dækkes af et tilsvarende tilskud fra ministeriet for Grønland. For det andet vil man se, at produktionsværdien af indkøbte og behandlede grønlandske produkter til eksport andrager et beløb af lige ved 24 mill. kr., medens den grønlandske producent kun får godt 8 mill. kr. Resten, ca. 16 mill. kr., går til behandling, ekspedition, fragt samt lønninger i Grønland og Danmark, kontorhold, bygninger, forrentning og afskrivning. For det tredje ser man, at rederi- og luftfartsvirksomheden giver et lille overskud, og for det fjerde, at de såkaldte „andre virksomheder“, herunder landbrugsstationer, giver et underskud på over 700 000 kr. Ja, så er der vel ikke noget tilovers til indhandlingsprisernes forhøjelse, medmindre vi retter blikket mod noget, der hedder konjunkturudligningsfonden, som forvaltes af den kgl. grønlandske handel i forbindelse med handelsstyrelsesrådet. Denne konjunkturudligningsfond ejer i dag 4½ mill. kr., som nødvendig skulle blive en død kapital. Ifølge lov nr. 277 af 27. maj 1950 om udøvelse af erhverv i Grønland kap. II § 11 skal salgsorganisationen i sin prispolitik tilstræbe en udjævning af svingende konjunkturer på de grønlandske eksportvarer. Reglerne om, hvilke eksportprodukter der skal skaffe midlerne til denne konjunkturudligningsfond, findes i samme lov.

Jeg vil da gerne rejse det spørgsmål, om man ikke kan bruge nogle af konjunkturudligningsfondens midler til at forhøje indhandlingspriserne på visse grønlandske produkter. Det har man måttet gøre i 1955, da man forhøjede en del af fiskepriserne. Jeg ved, at en del af priserne på de grønlandske produkter ikke er blevet forhøjet siden 1952, medens på den anden side særprikket for Grønland i samme periode er steget med 21 points. De midler, der kommer ind i konjunkturudligningsfonden, er netop

skaffet til veje fra produktionen i og ved Grønland.

Endelig kan man rejse det spørgsmål, hvorfor det grønlandske erhvervsliv skal udelukkes fra statsstøtte, når erhvervslivet herved på forskellig måde støttes af staten. Jeg er også vidende om, at der til ophjælpning af fiskerierhvervet gennem årene er investeret store beløb. Det synes i længden at være uholdbart, at erhvervslivet i Grønland skal behandles på særlig måde, selv om også jeg er tilhænger af, at produktionen i Grønland fremdeles hviler i sig selv. Når dette siges, er grunden imidlertid bl. a. den, at der formentlig snart finder en forbedring sted af bestillingsmøndenes og arbejdernes lønvilkår, og at jeg samtidig ved, hvor vanskeligt de grønlandske erhververe — i særlig grad de, der lever af sælfangst og anden sødyrfangst — kan have ved at klare dagen og vejen. Jeg kan ikke andet end nævne disse ting, fordi det nu engang er den del af de erhvervsdrivende i Grønland, der er mest nøjsomme og ikke bruger alt for mange og store ord, men at det også er den samme jævne grønlanders interesser og berettigede krav, vi er sat til at varetage.

Medens jeg er ved omtalen af erhvervsforholdene, kan jeg ikke undlade at nævne to investeringsopgaver, som jeg på det mest indtrængende vil henstille til de bevillende myndigheder at tage op til velvillig overvejelse. Jeg ved, at den kgl. grønlandske handel har planer herom. Den ene opgave er opførelse af en ny fabrik for henkogning af rejer et sted i Diskobugten. Jeg er sikker på, at en sådan fabrik vil kunne få stor betydning ikke alene for henkogningen af rejer i sommersæsonen, men også for lynfrysning af hellefisk såvel om vinteren som om sommeren. Derved ville man kunne spare den bekostelige transport om sommeren af hellefisk fra Jakobshavn til lynfryseriet i Egedesminde. Også en anden ting taler for anlægget af en ny fabrik for henkogning af rejer i Diskobugten, nemlig at der mellem ejerne af rejekutterne i Christianshåb — i alt 10 kuttere, alle sammen tilhørende grønlandere — i de sidste to somre har hersket en del misfornøjelse med, at de ikke har kunnet afsætte deres fangster fuldt ud, idet man har måttet